

GALERINA - VREUGDE

Het verschijnen van een diepgaande en volledige monografische bewerking van, inclusief sleutel tot een Agaricalen geslacht, is voor menig Agaricalen-liefhebber de directe aanleiding zich te werpen op de bestudering van de soorten van zo'n genus en uitermate welkom. De Engelsen spreken in zo'n geval van een "wellmonographed genus". Door Smith en Singer (1964) is nu het genus *Galerina* uitputtend monografisch bewerkt (199 soorten tegen de slechts 19 soorten van de Flora Analytique van Kühner en Romagnesi van 1953) en in ons land mogen wij Dr. Barkman zeer dankbaar zijn voor zijn gedegen bewerking van de Nederlandse soorten van dit geslacht (circa 50), vergezeld van een sleutel (Coolia 14 (3) 1969). Beide werken hebben ons in 1969 gestimuleerd tot meer dan vroeger te letten op *Galerina*-soorten en - zoals was te verwachten - rezen er wel problemen. Een van deze zij hieronder geschetst.

Op 25 oktober 1969 vonden wij een exemplaar (zie fig. + cystidentekeningen), groeiend in de grond tegen een stukje hout aan, waarvan de hoedhuid gelatineus was en de hoed tot op 2/3 vanaf de rand gestreept, glad en hygrophaan en gewoon bruin tot geelbruin, hoed diameter 14 mm. De steel was 45 mm lang en 1,5 mm dik, op 8 mm onder de top bevond zich een duidelijke annuliforme velumzone, waaronder de steelkleur snel donkerder tot tenslotte fuligineus rossigbruin werd en in dit deel bevonden zich nogal wat witte longitudinaal lopende vezels en vezelbundels (dus een typische "Naukoriopsissteel").

Bij microscopisch onderzoek bleken de steelhyphen talrijke gespen te bevatten, er waren vrij talrijke cystiden (zie fig.), de cheilocystiden waren niet geknopt (zie fig.), de sporen waren zeer gering ruw en niet calyptraat (= geen losse exosporium-zak als blazen tegen de sporewand bij de apiculus), zij hadden geen pore.

Al deze eigenschappen, tezamen met het op grond van hun kenmerken afvallen van alle soorten van de sectie *Galerina*, leidden tot de sectie *Naukoriopsis* en hiervan weer de stirps *Cedretorum* (geen gelatineuse epicutis en geen duidelijke ring om de steel, zoals bijv. bij de bekende *G. marginata*). In deze stirps bevinden zich volgens de sleutel van Barkman slechts 2 soorten, *G. badipes* en *G. cedretorum*, waarbij hij van de laatste aangeeft dat zij "niet inheems, maar wel hier te verwachten is".

Op deze 2 soorten komt men met de sleutel van Barkman bij ad 30, alwaar de keus gaat tussen a sporen zwak ruw, basidiën 2-sporig, steel hoogstens met ringvormige zone van aangedrukte vezels en b sporen zeer ruw, basidiën alle of grotendeels 4-sporig, steel met afstaand vliezig ringetje (*G. marginata*!). Onze soort beantwoordde geheel aan a en in de sleutel leidt dit tot ad 31. Aldaar is de keus dan tussen *G. badipes* en *G. cedretorum*. Waarschijnlijk omdat *G. cedretorum* (nog) niet inheems is, vermeldde Barkman (wijselijk) echter niet, dat Smith en Singer niet minder dan 5 variëteiten van deze soort onderscheiden. De soort zelf heeft echter geen 2-sporige basidiën, zoals Barkman onder ad 30 a aangeeft, maar 4-sporige en de sporen zijn dan ook - zoals Barkman aangeeft - klein, volgens Smith en Singer $8-10 \times 5-6 \mu$. Het onderscheid tussen *G. badipes* en *G. cedretorum* is dan ook duidelijk en door Barkman onder ad 31 duidelijk aangegeven: *G. badipes* heeft de hoedrand niet gestreept en met velumresten, de steel met een ringvormige zone en middelgrote sporen (volgens Smith en Singer $10-13 \times 5-7 \mu$) en *G. cedretorum* heeft de hoedhuid gestreept en kaal, de steel zonder ringvormige zone en kleine sporen (volgens Smith en

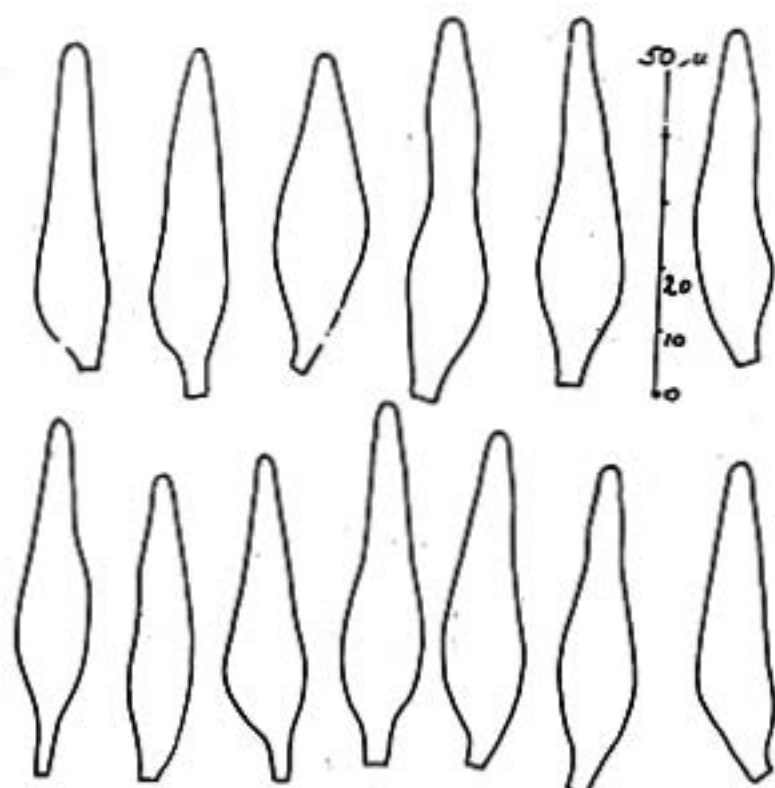

fig. 1.
Galerina badipes Castricum 25-10-1969 Pleurocystiden.

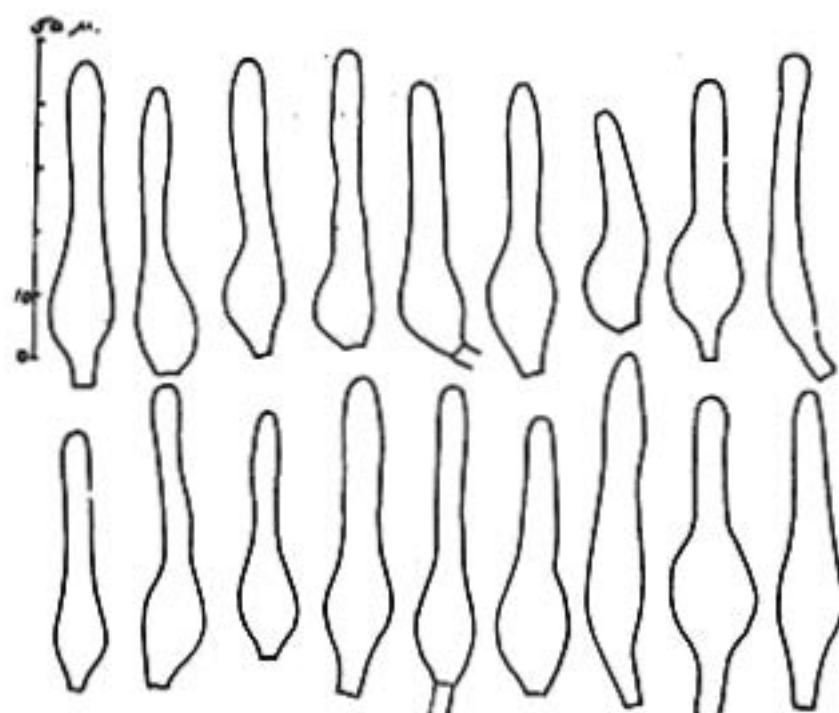

fig. 2.
Galerina badipes 25-10-1969 Castricum Cheilocystiden.

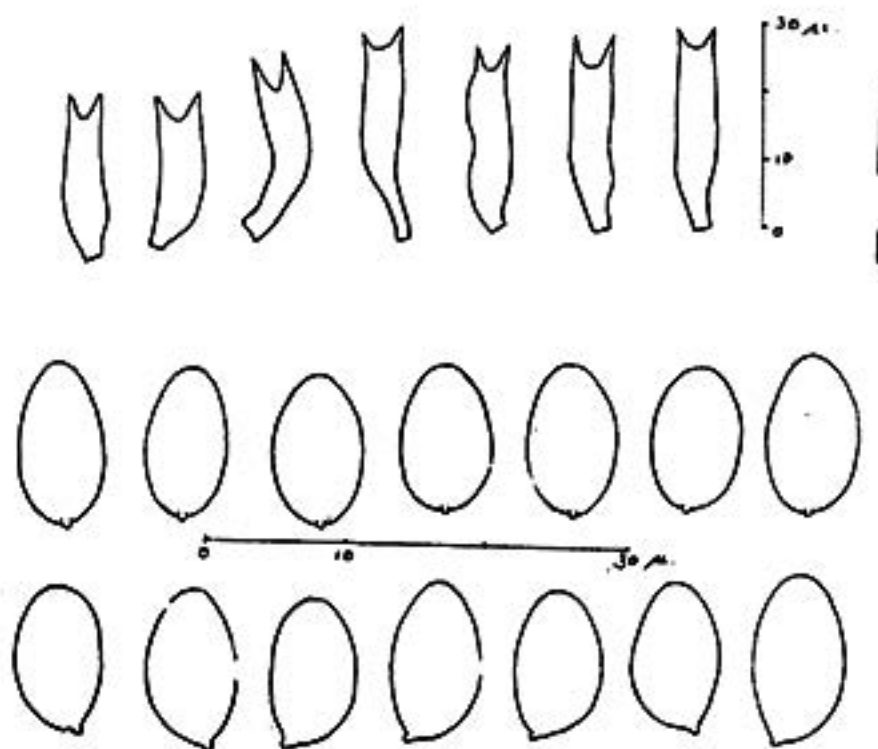

fig. 3.

Galerina badipes Casticum 25-10-1969 basidiën en sporen.

Singer 8-10 x 5-6 μ), maar dit laatste geldt voor de hoofdsort, die 4-sporig is, terwijl ad 30 a aangeeft, dat zij evenals *G. badipes* 2-sporig is.

Maar wat te doen met *G. cedretorum* var. *bispora*, waarvan Smith en Singer als sporegrootte opgeven 10-13 x 5,5-7(-8) μ , precies gelijk derhalve aan de sporegrootte van *G. badipes* ! Om nog maar niet te spreken van de slechts één maal en wel in Patagonië gevonden *G. cedretorum* var. *austroandina* Singer, waarvan de sporen ook groot zijn, 9,5-13 x 6-7 μ . De door velum gevormde annuliforme zône om de steel is dan eigenlijk het enige houvast gevende verschil tussen *G. badipes* en *G. cedretorum* var. *bispora*. Deze zône is miniem of afwezig bij *G. cedretorum* en al haar variëteiten en duidelijk aanwezig bij *G. badipes*. Daar de zône ook duidelijk was bij onze vondst hebben wij haar maar als *G. badipes* gedetermineerd.

De grootte der faciale cystiden klopte evenwel weer veel beter met die, door Smith en Singer aangegeven (40-60 x 10-15 μ) voor *G. cedretorum* var. *bispora* ! De maten bij ons exemplaar waren 45-60 x 10-13 μ , terwijl Smith en Singer voor *G. badipes* opvallend grote pleurcystiden afbeelden, waarvan de maten zijn 60-90 x 9-15 μ .

Het lijkt ons dubieus of de door Barkman vermelde streping van de hoedrand (niet door Smith en Singer als onderscheidingskenmerk naar voren gebracht !) een goed onderscheidingskenmerk is. Smith en Singer noemen *G. cedretorum* "striatulate on the margin" en *G. cedretorum* var. *bispora* zelfs gewoon "striate" en bij *G. badipes* wordt helaas het al dan niet gestreept zijn van de hoed helemaal niet vermeld (van geen belang geacht?). Ons exemplaar was tot 2/3 vanaf de hoedrand gestreept ! Wij waren in de gelegenheid ruim 60 vondsten van soorten van de groep *Pholiotina* van het genus *Conocybe* te be-

studeren en ook daar bleek men aan de graad van streping van de hoed eigenlijk niets te hebben (deze ervaring deed ook Watling in Edinburgh bij deze groep op).

Terecht zeggen Smith en Singer, dat *G. badipes* zeer dicht bij *G. cedretorum* var. *bispora* staat; de aanwezigheid van een annuliforme zône om de steel van *G. badipes* lijkt dan het enige verschil (op het verschil in cystide-grootte wijzen de auteurs niet). Wat onze grootsporige vondst met 2-sporige basidiën en duidelijk gestreepte hoed betreft: Ziet men af van het onzes inziens zeer dubieus bruikbare kenmerk der hoedstreping, dan kan men zich laten leiden door de aanwezigheid van de annuliforme zône, waarmee men dan uitkomt op *G. badipes*, of men kan zich laten leiden door de kleine pleurocystiden en dan komt men uit op *G. cedretorum* var. *bispora*. Men zoek het maar uit en dit zoeken moge dan de vreugde scheppen, in de titel vermeld.

E. Kits van Waveren

ENKELE VERSLAGEN VAN DE LEZINGEN OP DE ZESDE MYCOLOGENDAG, 21 FEBR. 1970 TE WAGENINGEN

1. Mej. M. A. A. Schipper: Een koude minnende *Mucor*

Mucors worden over de hele wereld gevonden - in de grond, op bladresten, op rottende vruchten, etensresten, hoeden van paddestoelen - afvalbewoners dus. Zij horen tot de groep van de lagere schimmels die een mycelium hebben waarin bijna geen dwarswanden voorkomen. Vanuit het mycelium in het substraat komen een aantal hyphen omhoog die aan de top sporangia ontwikkelen

met de asexuele sporen. Voeding en temperatuur hebben meestal wel enige invloed op de morfologie van de *Mucor*soorten, maar overwegend is die invloed vrij subtiel.

Een uitzondering hierop is *Mucor strictus*, een soort die in 1908 voor het eerst beschreven werd door Hagem, naar zijn isolatie uit Noorse grond. Bij 10° vormt deze soort kolonies van 30 à 40 mm hoog, bestaande uit zilvergrijze onvertakte sporangiëndragers, bekroond met zwarte sporangia. De sporen zijn cilindrisch. Wordt deze zelfde schimmel echter gekweekt bij 20° dan is de kolonie maar 5 à 7 mm hoog, de dragers zijn vertakt, de sporangia bruinig en de sporen rond met een wat ruw oppervlak.

